

Egyszerű történet, gondolatok csillagok között

Miért?

Mert az Írás feladata megőrizni azokat, akik meghaltak bár, mégsem lehet nélkülük élni. Leírni és megtartani. Két kézzel kapaszkodni a bizonytalanságban való bizonyosságokba. *Van egy alap, amelyen megvethetjük lábunkat. Ez az alap: az otthon, a haza, a szülők, az ősök, a fivérek és nővérek, a férjek és feleségek. Történelmi tradíciójú alapot nyújt az anyanyelv, a hit, s ilyen biztos támponttal szolgálnak a gondolkodók, a költők és a művészek alkotásai is.* Karl Jaspers mondta.

*

Miért?

Mert rajongok Esterházy Péterért¹?

Ací néni meghalt. Zebegényben volt háza, kimentünk összepakolni. Rendezgetni, átnézni. Egyszóval amit ilyenkor szokás. Kimentünk, holott nem kellett semmi, de ha valaki meghal, ha valami elveszik, marad a hagyomány és a szokás. Amibe kapaszkodhatunk, oda se figyelve, s addig is van időnk gondolkodni. Ací néni nagyon vallásos volt. Lógott a falon egy kis fehér porcelán angyal. Anyám elcsomagolta. Új szobám lett. És anyám felakasztotta az ágy fölé, és azt mondta mosolyogva: Ez majd vigyáz rád. Imádkozzál hozzá. Úgy négyszer imádkoztam hozzá. Elfáradtam az imádkozásban és nem imádkoztam. Én felfelé nézek amikor imádkozom. Mert ott az Isten. Ott lakik a mennyországban, az égben. *Caelestis*. Égi, isteni, dicsőséges. Az Ég és az Isten szinonima. Benne van a Györkösy szótárban. Mondta anyám, hogy hajtsam le a fejem. Mondtam, hogy én tartom a szemkontaktust. Erre keserűen mosolygott. Miért mosolyogsz keserűen? Mert az égre nézek? Majd megver az Isten... Miért verne meg az Isten? Én nagyon szeretem az Istent. Te lehet, hogy lehajtod a fejed, de mondtad már, hogy kurva Isten. Vezettél, és valaki majdnem nekünk jött. Aztán mégse. És nem azt mondtad hála Istennek, hanem hogy kurva Isten. Hallottam, ahogy mondtad. Én nem haragudtam még soha-soha az Istenre. Te is megütöttél már. Szeretetből. Hogy ne nyúljak bele a konnektorba. Megütöttél oszt mégis szeretlek. Az Istent is szeretem. (54.)

Nem is tudom miért szeretem. Azért mert Ő is szeret, és mert kedves hozzám. Elküldte értem az egyszülött fiát. Csak értem, azért hogy nekem ne kelljen a kereszten lógni, és ne döfjenek belém dárdát. Én szépen meghalok, és lophatok is, ölhetek is, elvehetem a más szeretőjét, mindegy, mert ő már megfizetett ezekért a bűnökért. Beledöfték a dárdát.

Atya, Fiú, Szentlélek. A konfirmáció előkészítőn a tiszteletes sokat beszélt erről. Az Atya-Fiú-Szentlélekről én nem vettem tudomást. Nem értettem, nem érdekelt. Nem foglalkozom azzal, ami nem érdekel. Én Istenhez imádkozom. Istenhez. Persze, Jézus halt meg értem, de Isten küldte le. Jézuska hoz ajándékot, de Isten kéri rá. Apám küld, megyek. Apám a nagyobb. Szót kell fogadni az apáknak. Ez az apák sajátossága. Hogy nagyobbak nálunk. Hát miért ne folyamodnék én mindjárt Istenhez? Ha Jézushoz folyamodom, akkor csak pluszmunkát csinállok mindenkinek, mert meg kellene kérdeznie az apját. Például amikor rosszul teszem be a tányért a mosogatógépbe. Ferdén. Anyám rám szól, hogy akkor már inkább ne csináljak semmit, de ne csináljak neki pluszmunkát. A tiszteletes azt mondja: Jézus Krisztusunk, kérünk, szállj le közénk, gyere a mi hajlékunkba, s őrizd meg a mi gondolatainkat, s segíts nekünk, hogy úgy szerethessünk, ahogy te szeretsz bennünket, Amen, akkor Jézus ezt meghallgatja, majd odamegy Istenhez és megkérdezi: Édesapám, megengedi, hogy leszálljak az Újpesti

1: „Nehéz mesélni és nem kommentálni. Nehéz nem lábjegyzetelni.” - Én most csak mesélek.

gyülekezetbe és megőrizzem a gondolataikat és... satöbbi, satöbbi, satöbbi. Ez pluszmunka. És akkor már inkább ne csináljunk semmit. Anyám mondta.

Megértettem Jézust. Nem egy a Három, hanem a Három az három. Lehet hármat szeretni. Lehet őket együtt szeretni. Együtt a hármat, együtt a templomban a Gyülekezettel. Ha többen vagyunk, nagyobb az öröm. Isten mindent azért tett, hogy mi örüljünk, és ezért én hálás vagyok. Még magát is három részre osztotta, hogy jobban lehessen szeretni.

Tetszenek nekem az apácák. Jézus mennyasszonyai. Jézus házasodhat. Már nem kell megkérdeznie az apukáját. Csak átjár vacsorára. Mint a bátyáim. Minden második vasárnap. Mondjuk, ez a gyerektartás miatt van. De most is járnak vasárnap. A nagyok vasárnap vacsoráznak a szüleikkel. Az Úr napján. Jön Jézus az Istenhez, jön bátyám apámhoz. Ez így megy.

*

Miért?

Mert a dédanyámat és a nagyanyámat kizsuppolták az oroszok. A nagyapám '56-ben 12 évet kapott.

Olyan hideg tél volt, hogy röptükben megfagytak az angyalok. Nem jutottak el a földig. Hat évig volt ilyen tél. Angyalnélküli tél. Pedig az angyalok hoznak szerelmet. Ők adják a szeretetet. De nem jöttek. Nem volt szeretet. Ha az angyaloktól kapjuk a szerelmet, akkor vajon az angyalok kitől kapják? Ki szereti az angyalokat? Isten? És Istent ki szereti? Én szeretem, de ez mégsem ugyanaz. Azt mondjak ha valaki szeretetet ad, az olyan mintha szeretnék. De akkor abban a hat évben nem tudott szeretetet adni. Abban a hat évben nem volt ott, mert megfagytak az angyalai a hidegben. Akkor Isten nem szeretett. Nem szerettük. Abban a hat évben még az Isten is magányos volt. Abban a hat évben háború volt.

Nincs Isten. (26.)

Amikor dédanyám idegösszeroppanást kapott Sandor-birtok udvarán, mikor az oroszok 45-ben végigsöpörtek rajtuk, az anyja odaállt fölé és azt mondta: Ne ess kétségbe lányom, mert aki kétségbeesik, az elhagyja Istent.

*

Miért?

Mert hiszek Istenben. Hiszek a Szóban. (26.)

Sosem tudtam nem hinni Istent. Olyan képtelen ötlet, hogy itt vagyunk elhagyatva ezen a világon. Hát nem látják ezek? A felkelő napot. A zöldkabátos nőt, szíve alatt fiával nézi a Balatont, a megfagyott jégtáblák közt a forró örvényeket. Mintha Isten az ujját mártotta volna a jégbe. Megtöri ujjával, egyetlen szavával. *És monda Isten: Legyen világosság: és Lőn világosság.* (1 Móz. 1,3) Az a hirtelenség, amikor az öröm végigömlik a testen! A méreg soha nem tud ilyen gyorsan ömleni. Mint a festék a vásznon. Isten festi az örömet. Isten festi a szeretetet erre a nagy-fehér világvászonra. Mindent Isten fest. Minden embert. És dúdol hozzá. A süket zeneszerző fülébe dúdol, énekel, mint ahogy Anyám dudorászik sütés közben. Ahogy Apám fütyül, háta mögött összekulcsolt kezével, ahogy hömpölyög a Vörösmarty téren, amit én Deák térnek mondok. Csak a hátát látom. Ahogy elveszik a tömegben. Most még visszafordul, aztán egyszer majd Istennek fütyül, nem nekem. Egyszer majd végképp elnyeli a szürke tömeg. Anyám csíkos kötényében, Apám bordó sáljában fognak vakítva mosolyogni

Istennek. Hát nem látjátok, hogy van Isten? A szegényeknek teremtett? A szegényeket teremtette, a szegényeknek a hazát, a felkelő napot, a húzó vadlibát, a tehenet ami kanyarítja a füvet, s ami sokat jelent egy parasztgazdának. És sokat jelent a parasztgazda lányának, mert sokat jelent a parasztgazdának. Amikor beteg vagyok, nagyon beteg, s Anyám ül az ágyam mellett, és Apám veszi a teát, nem a forrót, a jeges zöld teát, a fájó torkomra. Van Isten, hát nem látjátok? A nagyapámat '56-ban lecsukták, de fel nem akasztották. Hát van Isten, nem látjátok?

Nem akarom elveszíteni amim van, mert tudom, Istentől van. Az evangélium, a tudás, az írás, minden de minden tőle van, és ha elveszítem, őt hagyom el. Ő ne hagyjon el. Ha leromboljuk a templomot, lesz-e Isten? Ha elégetjük a Bibliát, lesz-e, akinek Apám füttyörésszen? Megölöm-e Istent? Megölöm-e Apámat? Magamat. Nem akarok ártani, használni kellene, bízni kellene, hinni kellene, s nem is nehéz, csak az ember útjába állnak. Itt az Isten. Látlak a Balaton forró áramában, a halban, a nyárszagában, látlak, a Festő szemében látlak, a tükörbe nézek, a hársfára a kertben, amire Anyám azt mondta, kiskoromban vele beszélgettem, *a seregély elkéri a babapiskótát.*

*

Miért?

Mert nap mint nap rémálmaim vannak.

Egész eddigi életemben mérges árnyként követett valami, valami furcsa, valami különös, valami veszélyes, ami nem hagyott nekem békét. Mintha csapdába estem volna, a múlt és a rossz „véremlékek” csapdájába, mintha nagyanyáim, dédanyáim és ükanyáim szenvedései az én testemben keltek volna új életre. Mint *Babits Elemérje*, hiába vergődöm a züllés félelmének csapdájában, nem tudom a jelszót, nem emlékszem rá, s talán örökre golya maradok már. Minden múzeumban, minden kávézóban, minden új országban, valahányszor valami szépet látok, ahol Istent látom integetni, az árnyék elkezd bekebelezni, s valahol a Föld másik oldalán kiköp nincstelenül, engem, akiben nyomorúságára még él az emlék, a szép dolgok emléke, egy jobb élet reményével keveredve, de nem emlékszem Istenre. Bár tudnám a jelszót, s felébredhetnék e ködhomályos álomból, de csak abban bízhatom, hogy nem az árnyék ébreszt, hanem a verőfényes napsugár.

*

Miért?

Hogy legyen utolsó szavam.

Legyen utolsó szavam. Nem akarok a felejtés néma csöndjébe veszni, ne ez legyen a leplem. Ne ezzel takarjanak, hantoljanak, ne ezzel bocsássanak útnak. A szavamat, „*nem a szívemből vagy a lelkemből, egyszerűbb ez*” hagyjátok meg. (22) Süketségbe, némaságba ne taszítsatok.

Meghaltam. Beszéltem. Felettem lógott a fehér porcelán angyalom. Nem sajnáltam senkit. Se magamat, se senkit. Boldog voltam. Nem bántam semmit. Készen voltam. Beszéltem, igen, azt mondják annyit mondtam: Istenem! És meghaltam. Nem a vége, csak épp a befejezés. (100) Aztán találkoztam Nagyapámmal, Nagyanyámmal, a már eljött s az eljövendő szellemekkel, szépen álltunk, nagy körben, és *táncoltunk a cédrus körül*, napokon, heteken át, a kör közepén Istennel. És ő egyszerre táncolt mindenkivel. Ismertem, s olyan volt, amilyennek elképzeltem, amilyennek mindig láttam. Sötétkék hajával, veres palástjával, szeme körül ráncos, szerető pillantásával rám nézett. És felébredtem. Ez nem a befejezés. Ez a folytatás. A folytatása annak, amit elkezdünk.

*

Miért?

Mert kell nekem Isten.

Isten, számít-e neked az én hitem? Hiszek-e benned, hiszek-e neked vagy nem? Nekem számít. Én szorulok rá. Nekem számít, mert nekem kell segítség, ha elfogy az erőm, ha elvesztem Apám, és nem fordul vissza hozzám, akkor én maradok egyedül, én nem találok haza. És mit számít az neked? Miért hiszi az ember, hogy ő van középen, széles e naprendszerben, ebben a kidőlt nagy pohár tejben, te vagy ott, minden cseppben. S aki nem hiszi, aki nem látott még napot felkelni, aki nem látta az apját visszafordulni a Vörösmarty téren, annak fölös minden szó, hiába való, mert amit nem talál magában, azt kívül se találhatja. Mert ami nincs, de kellene, az Istenben van. *Les Amoureux du Vence*.

*

Miért?

Mert az emlékezet az élet írnoka. Mondta Arisztotelész.

Égtek hatalmas máglyák '44-ben, égtek '56-ban; s ördögi máglyák voltak ezek, tűzifái könyvek voltak, azok égtek el, füstté lettek gyorsan. Mikor dédanyám idegösszeroppanást kapott Sandor-birtok udvarán, s négykézláb kutatott kezeivel elégett könyvtára hamvai közt, vagy mikor nagyapámat '59 májusában átvitték a magánzárka osztályra, s ezzel nem férhetett hozzá egyetlen könyvhöz sem a börtönkönyvtárból, olyan mélységes mély fájdalom szakadt fel bennük, ami beivódott az egész család véérébe. Néha összerenzenek olvasás közben, vagy ha csengetnek, s egy pillanatra becsukom a szemem, vagy megszorítom a könyvet, s igyekszem átírni őseim emlékezetét; mindhiába. Ég a máglya, ég, s vakító tüze visszacsillan még az én keveset látott szemeimben is. Nem tudom mikor tudjuk kiheverni ennek a máglyának, ennek a pokoli tűznek a pusztítását, most úgy érzem, sosem... A szavak, mint éltető gyógyfű nőnek emlékezetünkben, táplálják életünk, s nem hagynak el minket, mert mindig marad egy könyv, ami furmányos módon elkerüli a máglyát, mindig lesz egy emlékezet ami megírja az életet, akkor is, ha már az utolsó oldal is pernyévé égett azon a máglyán. S mikor az emlékezet tollat ragad, a tinta bő folyása lesz a víz, s a toll sercegése a zubogás. Kanyarog a betű, lobban a láng, s kialszik a máglya. Kialszik a máglya, véget ér a háború, s a béke új emlékeket bír majd az élet írására, s folynak majd a szavak, s elmosnak minden rosszat, elsöpörnek minden gonoszat, s eloltanak minden máglyát az egész földkerekségen, s tovább...

*

Miért?

Mit miért? Nem beszélgetek veled többet.